ملکي هوايي چلند خپلواکې ادارې ته د افغانستان د هوايي حريم د مسئوليت ليږد

لنډيز

د 2001 کال په وروستيو کې، امريکايي پوځيانو په رسمي توګه د افغانستان د هوايي حريم کنټرول په لاس کې واخيست او د هيواد د هوايي حريم مديريت اړوند چارې يې د يو ترون په ترڅ کې يوې نړيوالې کمپنۍ ته وسپارلې. د افغانستان د ملکي هوايي چلند ادارې ته د هيواد د هوايي حريم د بشپړ مسئوليت ليږد تر لاس لاندې دی، خو د هوايي حريم د مديريت اړوند خدمتونو لپاره د هوايي ترافيک د وړ او په کار پوه کنټرولرانو نشتوالی او پراخ اداري فساد په ځانګړي توګه د ګمارنې او قراردادونو په برخه کې د دې پلان شوي ليږد په مخ کې خنډ ګڼل کيږي.

په دې ارزونې کې د اداري فساد په هکله وړاندې شوي مالومات د افغانستان د هوايي چلند د بيلابيلو چارواکو سره د مرکو او همدارنګه د سيګار د 2015 کال د مې مياشتې د رپوټ په ګډون د مهمو رپوټونو پر بنسټ راټول شوي دي. د سترو لګښتونه سره سره تر څو د افغانستان د ملکي هوايي چلند اداره په يوې خپلواکې او په ځان بسيا اداري بدله کړي (د 2002 کال راهيسې د امريکې متحده ايالاتو 562.2 ميليونه ډالره د ملکي هوايي چلند په برخه کې لګولي دي)، د افغانستان د ملکي هوايي چلند اداره لا تر اوسه هم د هغه تخصص او وړتيا څخه برخمنه نه ده چې پر مټ يې وتوانيږي په خپلواکه توګه د افغانستان هوايي حريم کنټرول کړي.

په ټوليزه توګه اداري فساد په لاندې ډول د ليږد بهير زيانمن کړی دی:

- د ګمارنې پر بهير د دولت د لوړ پوړو چارواکو، سياسي مشرانو، او د پارلمان د غړو نفوذ، چې دا کار د دې لامل ګرځي چې د ملکي هوايي چلند په ځينو پستونو کې بې کفايته او ناژمن کسان وګمارل شي.
- د قراردادونو له بهير څخه په ځانګړي توګه د هغو قراردادونو څخه چې له بهرنيانو سره تړل کيږي ناوړه ګټه اخيستنه. د څارنې او ارزونې د کميټې د موندونو پر بنسټ، د ملکي هوايي چلند د قراردادونو رياست د هغو شرکتونو د مخينې په هکله اړينې څيړنې او ګرويګنې نه کوي چې د داوطلبۍ په بهير کې ګډون کوي. هغه شرکتونه چې د داوطلبۍ په بهير کې د ګډون څخه پرته قراردادونه د درغلۍ او معاملې له لارې ترلاسه کوي ډيری يې د افغانانو د تخنيکي ظرفيت د لوړولو په ګډون چې د هوايي حريم د خپلواکه کنټرول لپاره اړين ګڼل کيږي، پرخپلو هغو مکلفيتونو چې په قرارداد کې تسجيل شوي دي عمل نه کوي.

د افغانستان د ملکي هوايي چلند د ادارې د 12 چارواکو څخه چې مرکه ورسره شوې، ډيری يې په دې اند دي چې د ملکي هوايي چلند ځيني چارواکي د هغې ګټې له امله چې له بهرنيو کمپنيو څخه يې ترلاسه کوي د يادو کمپنيو سره د قراردونو دوام ته سخته ليواله دي. او له همدې امله ياد چارواکي د اصلاحاتو او سمون ، د بشري سرچينو د ظرفيت د لوړولو او د ظرفيت جوړونې يو اغيزمن ميکانيزم رامنځته کولو ته زړه نه ښه کوي. که څه هم دا ادعاګانې د کومې خپلواکې سرچينې له خوا نه دي تاييد شوي.

د افغانستان د ملکي هوايي چلند اداره په وروستيو کلونو کې په منځنۍ توګه په کال کې څه نا څه 33 ميليونه ډالره عوايد راټولوي چې 70% سلنه يې د هغو نړيوالو الوتنو څخه ترلاسه کيږي چې د افغانستان د هوايي حريم څخه تيريږي. که چيري د افغانستان د ملکي هوايي چلند اداره، د نړيوالو منل شويو معيارونو سره سم عمل وکړي او د خپل هوايي حريم د کنټرول مسئوليت پخپله په غاړه واخلي، ياده اداره کولای شي خپل عوايد لا زيات کړي.

په افغانستان کې د يادو معيارونو نه پلي کول به په دې معنی وي چې د اروپايي هيوادونو په ګډون ګڼ شمير هيوادونه به خپلو هوايي شرکتونو ته اجازه ورنکړي چې افغانستان ته الوتنې ولري. دا کار د افغانستان د هوايي چلند اداره د هغه فيس د راټولولو څخه بې برخې کوي چې له يادو شرکتونو څخه د افغانستان د هوايي ډګرونو د کارولو له کبله يې ترلاسه کوي. د هوايي ډګرونو څخه د ګټې اخيستنې فيس د ډيری هيوادونو د هوايي چلند د ادارو لپاره د عوايدو اصلي سرچينه ګڼل کيږي.

د هوايي ترافيک د کافي شمير کنټرولرانو په نشتون کې به ستونزمنه وي چې وړاند وينه وشي چې د افغانستان د هوايي چلند اداره به څه وخت په دې وتوانيږي چې د هوايي چلند نړيوال استندردونه پلي او ګڼ شمير هوايي شرکتونو ته د افغانستان د هوايي حريم څخه د ګټې اخيستنې موقع برابره کړي.

I. د افغانستان د ملکي هوايي چلند اداري حقوقي وضعيت

د افغانستان د ملکي هوايي چلند اداره د افغانستان د ولسمشر د 1391 کال د لړم د مياشتې د اتمې نيټې د 88 ګڼه فرمان پر بنسټ د يو خپلواک بودجوي واحد په توګه رامنځته شوه.

II. مخينه

د ملکي هوايي چلند اداره د افغانستان په اقتصاد کې خورا مهم او رغنده رول لوبوي. خو درې لسيزې جګړې او بې ثباتی د افغانستان هوايي چلند سکتور ته ستر زيانونه رسولي دي. د جګړو او ناکراريو پرمهال افغانستان د هوايي حريم د مديريت او يا هم هوايي چلند ته اړوند خدمتونو د وړاندې کولو لپاره اړينې زيربناوې او ظرفيتونه په واک کې نه درلودل. د افغانستان د ملکي هوايي چلند قانون په 2012 کال کې تصويب شو. د هوايي چلند د شرکتونو د فعاليتونو تنظيم او څارنه، د نړيوال ملکي هوايي چلند بنسټ (ICAO) په غونډو کې د افغانستان څخه استازيتوب، د هوايي سفرونو او د افغانستان د هوايي ډګرونو د مديريت په موخه د پاليسيو جوړول د افغانستان د ملکي هوايي چلند د مهمو دندو او مسئوليتونو څخه ګڼل کيږي.1

افغانستان 63 سيمه ايز او 4 نړيوال هوايي ډګرونه لري چې په کابل، کندهار، هرات او بلخ ولايتونو کې موقعيت لري. د افغانستان د ملکي هوايي چلند سيستم له دوو برخو، د هوايي حريم د مديريت او د هوايي ډګرونو د خدمتونو څخه جوړ شوی دی. د هوايي ترافيک کنټرول خدمتونه او د الوتکو د اړيکو سيستمونه او لارښونه د افغانستان د هوايي چلند په سيستم کې شامل دي. د څارنې د برجونو فعاليتونه، د هوا پيژندنې رپوټونه او د ژغورنې خدمتونه د هوايي ډګرونو د خدمتونو برخه ګڼل کيږي. د ملکي هوايي چلند د سيستم څخه څارنه د ملکي هوايي چلند د اداري د اساسي او بنسټيزو مسئوليتونو څخه شميرل کيږي.

د طالبانو د واکمنۍ څخه وروسته د افغانستان د ملکي هوايي چلند د وروسته پاتې سيستم رغول د نړيوالې ټولنې د لومړيتوبونو په سر کې ځای درلود. د 2002 کال راهيسې د امريکې دفاع وزارت(DOD) او د امريکې د هوايي چلند فدرالي اداري(FAA) د افغانستان د ملکي هوايي چلند سيستم بيارغونې ته متې راونغاړلې. د 2002 کال راهيسې امريکايي بنسټونو په ټوليزه توګه څه ناڅه 562.2 ميليونه ډالره په افغانستان کې د ملکي هوايي چلند پر اړوندو فعاليتونو لګولي دي چې له دې ډلې څخه د امريکې دفاع وزارت څه ناڅه 500.2 ميليونه ډالره(د دې پيسو ډيره برخه قرارداديانو ته د هوايي حريم د مديريت لپاره ځانګړې شوي دي.) او د هوايي چلند فدرالي اداري په يادې برخې کې 56.52 ميليونه ډالره لګولي دي. سربيره پر دې په 2010 کال کې د امريکې نړيوالې پراختيايي اداري(USAID) څه ناڅه 5.5 ميليونه ډالره د افغانستان دولت سره د دوو سيمه ايزو هوايي ډګرونو د بيا رغونې په برخه کې مرسته کړې ده.

د نړيوال ائتلاف ځينې هيوادونه لکه جرمني، جاپان او پرتګال او همدارنګه نړيوال بانک د افغانستان د ملکي هوايي چلند د سيستم په بيارغونې کې ونډه اخيستې ده. (د افغانستان د ملکي هوايي چلند سره د نړيوالو مرستو يو هر اړخيز نوم لړ له دې رپوټ سره ضميمه دی.)

د هوايي حريم د مسئوليت په ليږد کې ځنډ او د امريکا د متحده ايالاتو د مرستو پای

د2001 کال له وروستيو څخه د 2014 کال د دسامبر مياشې تر 31 مې نيټې پورې د افغانستان د هوايي حريم د مديريت اړوند خدمتونه د بهرنيو هيوادونو او پوځيانو لخوا وړاندې کيدل(د امريکې د هوايي چلند د فدرالي اداري ، د امريکې د دفاع وزارت او د نړيوال ائتلاف د ځواکونو لخوا). د پلان سره سم، د امريکې متحده ايالات د افغانستان د هوايي حريم د مديريت مسئوليت بايد د 2014 کال تر پايه افغان لوري ته سپارلی وای چې دا کار پلی نشو، ځکه چې د افغانستان حکومت د دې مسئوليت د منلو لپاره چمتو نه و. د ټرانسپورټ د پخواني وزير د څرګندونو پر بنسټ، د ياد ځنډ اساسي لامل د هوايي ترافيک د کنټرولرانو د پوره شمير

---

[1] د افغانستان د ملکي هوايي چلند د بشري سرچينو د رياست رپوټ ، جولای 2015

2 د افغانستان د بيا رغونې لپاره د ځانګړي مفتش اداري د هوايي چلند د مالي اديت رپوټ 15-58 د 2015 کال د مې مياشت

نه شتون دی، چې دې کار د 2015 کال د جنورۍ څخه تر جون میاشت پورې د پوځي قرارداد تمدید ته لاره هواره کړه. په جون میاشت کې د امریکایي پوځیانو د هوایي ترافیک د کنټرول د قرارداد په ختمیدو سره، او په هوایي خدمتونو کې د ځنډ او اخلال د مخنیوي په موخه، د امریکې د دفاع وزارت د 29.5 میلیون ډالرو په ارزښت یو لنډ مهاله تړون تمویل کړ ترڅو د 2015 کال تر سپټامبر میاشت پورې خدمتونه وړاندې کړي. د امریکې استازو افغان لوري ته په ډاګه کړه چې له دې وروسته د لنډ مهاله عبوري تړونونو تمدید شوني نه ده.

په هوایي خدمتونو کې د احتمالي اختلال او ځنډ رامنځته کیدو خطر د افغانستان دولت دې ته اړ کړ چې د جون په میاشت کې د(RMS) کمپنۍ سره د 47.9 میلیونه ډالرو په ارزښت یو دوه کلن تړون لاسلیک کړي. د (RMS) کمپنۍ یاد قراداد د پنځو کمپنیو څخه چې په داوطلبۍ کې یې ګډون کړی وو د دوه کلونو لپاره (د 2015 کال د سپتمبر څخه د2017 کال د سپتمبر میاشت پورې) ترلاسه کړ. (RMS) کمپنۍ به د هوایي چلند د تجهیزاتو د ساتنې او مراقبت، اړینو پرزو برابرول، او د تخنیکي پرسونل د روزنې په ګډون د افغانستان د هوایي حریم د مدیریت مسئولیت په غاړه ولري. یاد تړون د تدارکاتو د ملي اداري لخوا تصویب شوی دی. په ورته وخت کې، د تدارکاتو ملي اداره ادعا کوي چې په نوي تړون کې د پام وړ سپما شوې ده، ځکه چې پخوانی تړون د 236 میلیونه ډالرو په ارزښت د پنځو کلونو لپاره و.

د افغانستان د ملکي هوایي چلند د اداري د مالوماتو پر بنسټ، د پخواني تړون په پرتله د (آر ام اس) کمپنۍ سره په تړون کې د پام وړ سپما اساسي لامل د یاد تړون په بهیر کې د افغانستان د ملکي هوایي چلند د تړونونو د دیپارتمنت بنسکیلتیا، او همدارنګه د افغان مسلکي پرسونل زیاتوالی دی چې د دې قرارد له لیاری به تر روزنې لاندې نیول کیږي.

که څه هم چې د سپما دا محاسبه ډاډمنه نه بریښي، ځکه که چیرې پخوانی تړون د پلان سره سم ګټور او اغیزمن ثابت شوی وای اوس به افغانستان د خپل هوایي حریم کنټرول په لاس کې اخیستی وای او دې ته به اړتیا نه وه چې څه ناڅه ۵۰ میلیونه ډالره په یوه نوي تړون ولګیږي.

د میلیوناو ډالرو لګښت سره سره، د افغانستان د ملکي هوایي چلند اداره اوس هم د هوایي ترافیک د وړ کنټرولرانو له کمښت سره مخ ده.

د افغانستان د ملکي هوایي چلند د اټکل له مخې، یوازې د کابل د کنټرول په مرکز(KACC) او د کابل د هوایي لاربښونو په مرکز(KAC) کې 55 روزل شویو او منل شویو کنټرولرانو ته اړتیا لیدل کیږي. په داسې حال کې چې د کابل ، کندهار، هرات او مزار شریف په نړیوال هوایي ډګرونو کې د څارنې د برجونو د بشپړ کنټرول لپاره 84 اضافي کنټرولرانو ته اړتیا شته.

که څه هم چې د امریکې د هوایي چلند فدرالي اداري د افغانستان د ملکي هوایي چلند 96 تنو کارکونکو ته روزنه ورکړې ده خو د یادې اداري روزنیز پروګرامونه په دې ونه توانیدل چې د هوایي ترافیک پوره او کافي شمیر کنټرولران وروزي ترڅو دولت په یاده برخه کې په خپلواکه توګه فعالیت وکړي.

د یوه دولتي چارواکي له خولې، د هوایي ترافیک د کنټرولرانو په ګډون د هغو کارکونکو اکثریت چې د امریکې هوایي چلند د فدرالي اداري لخوا روزل شوي تر اوسه د دندې پرمهال اړین عملي روزنیز پروګرامونه(OJT) نه دي بشپړ کړي3. امنیتي اندیښنې د دې لامل شوې چې زدکونکي د کابل د کنټرول مرکز(KACC) او د کابل د هوایي لاربښونو مرکز(KAC) ته لاس رسی ونه مومي ځکه چې په یادو مرکزونو کې د ائتلافي ځواکونو د الوتنو او پوځي عملیاتو په هکله مالومات ساتل کیږي.

د پاسپورت او ویزې د ترلاسه کولو په بهیر کې د ځینو ستونزو له امله د امریکې د هوایي چلند فدراله اداره د روزنې په موخه بهر ته د زدکونکو د لیږد په برخه کې له ستونزو سره مخ شوه. سربیره پر دې، د امریکې د هوایي چلند د فدرالي اداري او نړیوال ائتلاف ډیری روزنیز پروګرامونو یوازې د هوایي ترافیک د کنټرول د نظري برخې روزنه تمویلوله او یادو پروګرامونو کې د دندې پرمهال عملي روزنه(OJT) شامله نه وه. په پایله کې دا کار د دې لامل شو چې د هوایي ترافیک کنټرولران د هوایي حریم د کنټرول اړوند چارو پرمخ بیولو پوره توان او وړتیا ونه لري.

3 د افغانستان د ملکي هوایي چلند اداري سره د څارنې او ارزونې د خپلواکې ګډې کمیټې مرکه - جولای 2015

په اصل کې، د کافي شمېر روزل شويو پرسونل په ګمارنې کې د افغانستان د دولت ناتواني د 47.9 میلیونه ډالرو د اضافي لګښت لامل شوی نه د 188 میلیونو ډالرو د سپما[4]. د افغانستان د هوايي چلند د ادارې د يو چارواکي په وينا، ياده اداره په پام کې لري چې د ياد تړون د پای سره سم هوايي حريم مديريت ته اړوند 80% خدمتونه په خپلواکه توګه ترسره کړي[5]. خو پوښتنه دلته دا ده چې هوايي حريم مديريت ته اړوند پاتې 20% خدمتونو به څرنګه تر پوښښ لاندې نيول کيږي.

د تړونونو په پلي کولو کې د روڼتيا او حساب ورکونې څخه ډاډ ترلاسه کول د ملکي هوايي چلند د ادارې په وړاندې يوه ستره ننګونه ګڼل کيږي.

د روڼتيا د تامينيدو په موخه، د (RMS) کمپنۍ سره عقد شوی تړون په ملي ټلويزيون کې د مطبوعاتي کنفرانس په ترڅ کې او د خبري سرويس له لیارې خلکو سره شريک شو. د افغانستان د ملکي هوايي چلند اداره يادې کمپنۍ سره د تړون او نورو تړونونو د تطبيق او پلي کيدو څخه د څارنې مسئوليت لري، خو په دې برخه کې د پوره تخصص د نه شتون له کبله، ياده اداره نشي کولای د نوموړې کمپنۍ لخوا وړاندې شوي خدمتونه وارزوي چې د نړيوال هوايي چلند له استندردونو سره اړخ لګوي او کنه.

نړيوالې ټولنې د هوايي حريم د کنټرول، اړيکو، هوايي لارښونو، هوايي څار، د ژغورنې او اور وژنې، الکترونيکي اساسي وسايلو او د الوتنو د خونديتوب په ګډون د ملکي هوايي چلند په بېلابېلو برخو کې د تخنيکي چارو د پرمخ بيولو په موخه يو شمير کارکونکي روزلي دي، خو د څارنې د يو سمبال او مجهز ډيپارتمنټ او تکړه پلټونکو او مفتشينو نه شتون چې وکولای شي د يادو ټولو برخو دندې کنټرول کړي يوه اساسي ننګونه ده. په دې برخه کې د افغانستان دولت او نړيواله ټولنه مسئوله ده څکه چې د ځانګړو بنچمارکونو او څرګند هدفونو ترڅنګ د ظرفيت جوړونې د يوه هر اړخيز ميکانيزم په جوړولو او پلي کولو کې پاتې راغلي دي.

د دې تشې د ډکولو په موخه، د افغانستان د هوايي چلند اداره په پام کې لري چې د خونديتوب اتـه نړيوال پلټونکي په کار وګماري ترڅو د (RMS) کمپنۍ لخوا وړاندې شوي خدمتونه وارزوي چې د نړيوالو استندردونو سره برابر دي او که نه. همدارنګه نوموړي پلټونکي افغان پرسونل روزي ترڅو په يادو مهارتونو او وړتياوو سمبال شي. که چيرې ياده کمپنۍ د تړون سره سم د خپلو ژمنو په پوره کولو کې پاتې راشي، نو له ځينو بنديزونو لکه شفاهي ګوت څنډنه، کتبي خبرداری او د تړون د فسخې سره مخ کيږي. که څه هم تر اوسه داسې کومه بيلګه نه په سترګو کيږي چې په کومې سرغړونکي کمپنۍ باندې دې بنديزونه لګول شوي وي.

د يوې نيمې لسيزې په موده کې د ظرفيت جوړونې په برخه کې د ناکامۍ څخه وروسته، دا کار به د دوه کلونو په موده کې بشپړ نه شي. خو په ټولو تخنيکي برخو کې د مسلکي او روزل شويو کارکونکو لرل د افغانستان د ملکي هوايي چلند ادارې د خپلواکۍ په لور يو مهم او اړين ګام بلل کيږي. دا د افغانستان د دولت او د بسپنه ورکونکو هيوادونو ګډ مسئوليت دی چې ډاډ ترلاسه کړي چې د(آر ام اس) کمپنۍ لخوا د هوايي ترافيک روزل شوي کنټرولران وکولای شي لږ تر لږه د هوايي حريم د کنټرول په ځينو برخو کې د بهرنيو متخصصينو ځای ونيسي، چې دا کار هله شوني ده چې د (آر ام اس) کمپنۍ روزنيز بهير د مسلکي پلټونکو لخوا په اغيزمنه او منظمه توګه وڅارل شي.

د افغانستان د ملکي هوايي چلند ادارې د عوايدو جوړښت

د افغانستان د ملکي هوايي چلند اداره له بېلابېلو سرچينو لکه عبوري الوتنو لـه فيس(500 ډالره لـه هرې الوتنې نـه)، د مسافرينو لـه فيس(30 ډالره له هر مسافر څخه په نړيوالو الوتنو کې او يو ډالر له هر مسافر څخه په کور دننه الوتنو کې)، د الوتکو د ناستې او پارکينګ له فيس(د ناستې فيس د في ټن وزن لپاره لس ډالره د نړيوالو شرکتونو لپاره او درې ډالره في ټن وزن د کورنيو شرکتونو لپاره او همدارنګه د پارکينګ فيس څلور ډالره د في الوتکې څخه په 24 ساعتونو کې د کورنيو او بهرنيو الوتکو لپاره)، د الوتنو لـه حق الاجرت(150 ډالره لـه هرې الوتنې څخه)، د حامد کرزي په هوايي ډګر کې د هټيو د کرايې ، د لايسنس ورکونې له فيس (په کال کې 400 ډالره له پيلوټ څخه، په کال کې 150 ډالره د پيلوټ د مرستيال او د الوتنې د انجنير څخه، په کال کې 100 ډالره له ډيسپيچر څخه، په کال کې 1,000 ډالره لـه هرې الوتکې د راجستر کيدو څخه، اوپه کال 20,000 افغانۍ د الوتکې له تصديق ليک)[6] څخه عوايد راټولوي. د 2009 کال څخه تر 2013 پورې د افغانستان د ملکي هوايي چلند ادارې په منځنۍ توګه هر کال 33 ميليونه ډالره عوايد راټول کړي دي. د افغانستان د ملکي هوايي چلند د ادارې د عوايدو لويه برخه(څه ناڅه 70%) د هيواد د هوايي حريم څخه د تيريدونکو الوتکو فيس جوړوي7. د

[4]يک ټلويزيون " امريکايي کمپنۍ د افغانستان د ملکي هوايي چلند اداره د دوو کلونو لپاره مديريت کوي. "

[5] د افغانستان د ملکي هوايي چلند د بشري سرچينو د رياست رپوټ ، جولای 2015

[6]د افغانستان د بيا رغونې لپاره د ځانګړي مفتش اداري د هوايي چلند د مالي اديت رپوټ 15-58 د 2015 کال د مي مياشت

افغانستان د ملکي هوايي چلند عوايد په هره میاشت کې لږ سره توپیر لري او دا د هیواد د هوايي حریم څخه د تیریدونکو الوتکو د شمیر(معمولاً په هره میاشت کې د 6000 څخه تر7000 الوتنو)، په کور دننه د الوتنو شمیر او بو شمیر نورو سرچینو پورې تړاو لري. د ترافیک د کنترول د نړیوالو منل شویو استندردونو نه پلي کولو په صورت کې د افغانستان د ملکي هوايي چلند اداري د عوایدو راټولولو توان نور هم محدودیږي. یو وروستی رسنیز رپوټ د ځینو نړیوالو چارواکو له خولې داسې کاږي: " که چیرې افغانستان خپل هوايي حریم د هغه پرسونل پرمټ چې د نړیوالو ستندردونو سره برابر وي مدیریت کړي[8]، د ملکي هوايي چلند په خدمتونو باندې د پام وړ باور له کبله به په کال کې څه نا څه 40 میلیونه ډالره یواځې د هیواد د هوايي حریم څخه د تیریدونکو الوتکو، او همدارنګه د هغو شرکتونو د الوتکو د فیس څخه چې د لومړي ځل لپاره د هیواد هوايي حریم ته ننوځي، عواید ولري[9]. د افغانستان د حریم څخه د تیریدونکو الوتکو د فیس په ګډون د افغانستان د ملکي هوايي چلند د ادارې عواید یواځې په یادې اداره نه بلکې په نورو برخو کې هم لګیږي."

د افغانستان د ملکي هوايي چلند اداري عواید له بهرنیو سرچینو څخه د تعرفې له مخې لومړی د هوايي چلند او نړیوال ترانسپورټ(IATA) په حساب کې راټولیږي او بیا وروسته د مالیې په وزارت کې د افغانستان د ملکي هوايي چلند حساب ته لیږدول کیږي. د کورنیو سرچینو څخه د ملکي هوايي چلند اداري عواید هم د وړاندې شوې تعرفې له مخې د پیسو د مقدار او سرچینې د مالوماتو سره د مالیې په وزارت کې د نوموړې اداري د کورنیو عوایدو په حساب کې راټولیږي. د ولایتي سرچینو څخه د ملکي هوايي چلند اداري عواید لومړی د افغانستان بانک په ولایتي څانګه کې د یادې اداري په بانکي حساب کې راټولیږي او بیا وروسته په کابل کې د افغانستان بانک مرکزي څانګې کې د نوموړې اداري حساب ته لیږدول کیږي. په دې ډول، د افغانستان د ملکي هوايي چلند اداري ټول عواید لومړی د دولت خزانې ته سپارل کیږي او په بدل کې یاده اداره له دولت څخه د خپل کلني لګښت تخصیص ترلاسه کوي. که چیرې د افغانستان د ملکي هوايي چلند اداره اضافي عواید هم راټول کړي بیا هم یاده اداره بودجوي خپلواکي نه لري او د مالیې وزارت کولای شي د یادې اداري بودجه کمه کړي.

د ملکي هوايي چلند دعوایدو د ډیروالي په موخه په دې وروستیو کې د افغانستان حکومت له 400 ډالرو څخه 500 ډالرو ته د عبوري الوتنو د فیس د لوړولو، د ځینو روزنیزو پروګرامونو د له منځه وړلو او په ټولیزه توګه د پرسونل د لګښتونو د کمولو په ګډون، ځیني ګامونه اوچت کړي دي. د عوایدو د راټولولو او د پیسو د لیږد په برخه کې د روټینیا او حساب ورکونې د تأمین په موخه د افغانستان د ملکي هوايي چلند اداره لاندې ټکي په پام کې لري:

ټولې کورنۍ او بهرنۍ هوايي کمپنۍ خپل فیسونه د بانکي تعرفې له مخې چې د ملکي هوايي چلند د اداري لخوا صادریږي، ورکوي. د پیسو د ترلاسه کولو وروسته، د افغانستان بانک(DAB) یادو کمپنیو ته یو رسید ورکوي چې د سپارل شویو پیسو مقدار او سرچینه پکښې لیکل شوي وي. همداراځ د افغانستان بانک د هر کال په پاي کې د افغانستان ملکي هوايي چلند اداري ته یو بانکي صورت حساب (بانک استیټمنټ) هم صادروي.

د ملکي هوايي چلند د اداري د مالي او عوایدو د مسئولینو د مالوماتو پر بنسټ، د ملکي هوايي چلند اداري د عوایدو د راټولولو او لیږد بهیر د جوړښت له پلوه کومه ستونزه نه لري او ټول بهیر په الکترونیک ډول ترسره کیږي چې په بهیر کې د هر ډول ناوړه ګټې اخیستنې څخه مخنیوی کوي، خو د وړاندې شویو مالوماتو د کره والي او اعتبار څخه ډاډ ترلاسه کول ژورې ارزونې ته اړتیا لري. د ترلاسه شویو مالوماتو پر بنسټ، څه نا څه ټول کورني هوايي شرکتونه د افغانستان د ملکي هوايي چلند اداري څخه پوروړي دي، خو د یادو پورونو د ټولیز مقدار په هکله د څارنې او ارزونې کمیټې(MEC) ته هیڅ ډول مالومات نه دي ورکړل شوي. د یادو شرکتونو د دیوالي کیدو څخه د مخنیوي په موخه د مالیې وزارت پریکړه وکړه چې یاد پورونه په اقساطو کې راټول کړي(20 % په هر کال کې)، که څه هم چې یاد عمل د هیواد د قوانینو او کړنلارو سره اړخ نه لګوي. د رپوټ پر بنسټ، تر اوسه پورې د آریانا، صافي او کام ایر هوايي شرکتونو د خپلو پورنو قسطونه ورکړي دي.

د ملکي هوايي چلند نړیوال استندردونه د نړیوال هوايي چلند د سازمان(آی سی ای او) له خوا رامنځته شوي او د پلي کیدو بهیر یې په منظمه توګه څارل کیږي. یاد استندردونه د لاندې ټکو په ګډون د ملکي هوايي چلند ټول اړخونه تر پوښښ لاندې نیسي: د الوتنو خوندیتوب، ملکي هوايي چلند ته اړوند قوانین او کړنلارې ، بشري سرچینې، د چاپیریال ساتنه، د الوتکي تخنیکي څرنکوالی، د هوايي ډګرونو، د څارنې د برجونو، ډیپوګانو په ګډون د هوايي چلند تأسیسات، اداري ، مالي، مدیریتي اړخونه، ټول تخنیکي وسیلې(لکه رادار، وی ساټ، ملاټ، د اړیکو او لارښونې وسایل، د اور وژنې او ژغورنې وسایل، اساسي الکترونیکي وسایل او داسې نور.

[9] RT, “Int’l chaos feared if U.S. stops managing Afghan airspace,” http://www.rt.com/usa/256301-us-management-afghan-airspace/, May 7, 2015.

اداري فساد او د افغانستان د ملکي هوايي چلند اداري نيمګړې کورنی کنټرول

د افغانستان د ملکي هوايي چلند د اداري د چاراواکو د څرګندونو پر بنسټ، اداري فساد د دې اداري ټول فعاليتونه په کلکه زيانمن کړی دي، خو ځيني برخي لکه د کارکونکو د ګمارني، د بهرنيو کمپنيو سره د قراردادونو او د تدارکاتو څانګې د سترو ستونزو سره لاس او ګريوان دي. د افغانستان د ملکي هوايي چلند په اداره کې د فساد لاملونه نورو دولتي بنسټونو ته ورته دي، لکه د جزايي اقداماتو نه شتون، د تصميم او پريکړې د واک څخه د ملکي هوايي چلند د اداري د چاراواکو ناوړه ګټه اخيستنه، د تنخوا او امتيازاتو کموالی، د سياسي او اقتصادي ثبات نه شتون، نا اغيزمني پاليسي ګاني او کړنلارې او پيچلي طرزالعملونه.

اداري فساد د افغانستان د ملکي هوايي چلند اداري د پرسونل د ظرفيت جوړوني پر بهير هم ناوړه اغيزه کړې . د ځينو دولتي کارکونکو د نا تائيد شويو رپوټونو پر بنسټ د ملکي هوايي چلند د اداري ځيني لوړ پوړي چاراواکي د بهرنيو کمپنيو له خوا د افغانستان د حريم د مديريت په تمديد کې خپلې ګټې ويني، چې دا کار په سيستمونو کې د اصلاحاتو راوړلو او همدارنګه د بشري سرچينو په څانګه کې د جدي پريکړو مخه نيسي.

د افغانستان د هوايي چلند اداري هغه چاراواکي چې د څارني او ارزوني کميټي ورسره خبرې کړي په ياده اداره کې د پراخ فساد د شتون پخلی کوي او د ظرفيت جوړوني په شته ميکانيزم کي د اصلاحاتو د راوړلو، د اداري فساد په وړاندې د کوښښونو پياوړي کولو او همدارنګه په اداري کې د بودجې د کموالي د ستونزې د هوارولو په موخه د سمو او کوټلو ګامونو د اوچتولو سپارښتنه کوي.

د افغانستان د ملکي هوايي چلند د کورني تفتيش رياست دنده لري ترڅو د اداري فساد په وړاندې هغه پاليسي پلي کړي چې د پلټني د عالي اداري لخوا ټولو دولتي ادارو لپاره جوړه شوې ده. دا په داسي حال کې ده چې ډيرى مرکه شويو کسانو د ملکي هوايي چلند کورنی تفتيش کمزوری ګڼلی دی. د ملکي هوايي چلند د کورني تفتيش رياست د خپلواکي پلټني د واک د نه شتون څخه چې وکولای شي د اداري د لوړ پوړي مشرتابه د اجازې پرته د اداري فساد اړوند قضيې وڅيړي، سر ټکوي. چې دا کار پخپله د اداري فساد پر وړاندې د هوايي چلند د لوړ پوړو چاراواکو کمزوری سياسي هوډ او ارادې څرګندونه کوي. سربيره پر دې، د کورني تفتيش رياست د بودجې د کموالي سره هم مخ دی چې ډيری مهال نه شي کولای د کابل څخه بهر سفر وکړي او خپل څارنيز ماموريت سرته ورسوي.

د افغانستان د هوايي چلند د اداري د کورني تفتيش رياست له دوو بنسټيزو ننګونو لکه د پوره سرچينو (مالي او بشري) او اړين واک له نه شتون سره مخ دی. په ځانګړي توګه کله چې اړتيا پيدا شي چې د اداري فساد کومه قضيه لومړۍ او کومه وروسته وپلټل شي. په اصل کې په دې هکله تصميم د ملکي هوايي چلند د اداري د مشرتابه له لوري نيول کيږي. د کورني تفتيش رياست په کابل او ولاياتو کې د اداري فساد د قضيو د څيړلو مسئوليت لري خو اوسنی کلنۍ بودجه يوازې د کارکونکو د معاشنو، ځيني وړو خريداريو(پيريدلو) او په کابل او څيرمه سيمو کې د پلټني د ماموريت په ګډون يوازې د يادې اداري د روان لګښت لپاره بسنه کوي. ياده بودجه په ولاياتو کې د پلټني د ماموريت لپاره بسنه نه کوي.

په ټوليزه توګه د افغانستان د ملکي هوايي چلند په اداره کې د اداري فساد د شتون په هکله شکايت د اداري فساد په وړاندې د مبارزې د عالي اداري له خوا راټوليږي، خو د کابينې د مصوبې پر بنسټ10 ياده اداره بايد خپل فعاليتونه يوازې د شتمنيو ثبتولو او د دولتي ادارو د پروسيجرونو آسانولو ته ځانګړې کړي. هغه شکايتونه چې نيغ په نيغه ملکي هوايي چلند اداري ته رارسيږي د کورني تفتيش د رياست له خوا څيړل کيږي، چې دوسيې د شکايت د څرنګوالي پر بنسټ يا لويې څارنوالی ته ليږدول کيږي او يا هم د هوايي چلند اداره پرې پريکړه کوي.

په 2014 کال او د 2015 کال په لومړۍ ربع کې، د کورني تفتيش رياست د اداري فساد اوه قضيې څيړلي دي چې له هغې ډلې د دريو قضيو دوسيې لويې څارنوالی ته ليږل شوي دي، او پاتې څلور قضيې د ملکي هوايي چلند په اداره کې وڅيړل شوې(د څارني او ارزوني کميټې ته د يادو څلورو قضيو د څيړلو په هکله هيڅ ډول مالومات نه دي ورکول شوي.) 11.

د کورني تفتيش د رياست لخوا د ترلاسه شويو مالوماتو پربنسټ، دم ګړۍ د اداري فساد په هکله ټول ټال17 شکايتونه نيغ په نيغه د ملکي هوايي چلند اداري ته رسيدلي دي، خو د ملکي هوايي چلند اداري ته اړوندو شکايتونو شمير چې د اداري فساد په وړاندې د مبارزې عالي اداري لخوا ترلاسه او څيړل شوي دي هيڅ ډول ارقام په لاس کې نشته. د څارني په برخه کې د وړ او په کار پوه پرسونل نه شتون او همدارنګه د يوه هر اړخيز څارنيز ميکانيزم نشتوالی له هغو ننګونو څخه دي چې څه ناڅه د ملکي هوايي چلند

10 مصوبۀ شماره 3 مؤرخ 1393/08/01

د اداري په ټولو تخنیکي دیپارټمنټونو کې په سترګو کیږي. یادې ننګونې د دې لامل شوي چې د بهرنیو کمپنیو لخوا وړاندې شوي خدمتونه په سمه توګه ونه څارل شي چې آیا یاد خدمتونه د نړیول هوایي چلند له استندردونو سره اړخ لګوي او که نه.

اداري فساد د افغانستان د ملکي هوایي چلند د اداري په ټولو برخو کې شتون لري، خو اساسي ستونزه په دې که ده چې په یاده اداره کې هیڅوک د دې جرأت نه لري چې د دې ادعا د ثابتولو په موخه کره مالومات وړاندې کړي. په دې ارزونه کې وړاندې شوي مالومات د هوایي چلند د اداري د ځینو اوسنیو او پخوانیو کارکونکو سره د مرکو په ترځ کې ترلاسه شوي دي. لړ. تر لړه له دریو مسافرتي شرکتو سره هم مرکه شوی ده. له یادو شرکتونو څخه د راټول شویو مالوماتو پربنسټ، د 2013 کال راهیسي د سیمې هیوادونو ته د کورنیو شرکتونو په الوتنو کې د پام وړ کمښت راغلی او همدارنګه د هغو کورنیو او بهرنیو مسافرینو شمیر هم د کمیدو په حال کې دی چې له افغان هوایي شرکتونو څخه ګټه اخلي. کله چې د یاد کمښت د لامل په هکله د ملکي هوایي چلند اداري د حقوقو او د ترانسپورټ د قراردادونو د څانګې له مشر څخه پوښتنه وشوه، نوموړي وویل چې د نړیوال هوایي چلند د معیارونو په پلي کولو کې پاتې راتلل د دې لامل شوی چې د کورنیو هوایي شرکتونو په وړاندې د کورنیو او بهرنیو مسافرینو د اعتماد کچه راټیټه شي.

د ملکي هوایي چلند په اداري باندې د لوړې پانګونې سره سره، د یادې اداري په بیلابیلو څانګو کې د روزل شویو مسلکي کسانو نه شتون او پر بهرنیو مرستو د یادې اداري اتکا، د نوموړې اداري په بیلابیلو په ځانګړي توګه د تدارکاتو، مالي چارو، ظرفیت جوړونې او قرادادونو په برخه کې د فساد د شتون څرګندونه کوي.

III. پایله

د افغانستان د ملکي هوایي چلند سره د نړیوالې ټولنې د دیارلسو کلونو د مرستو پایله د یادې اداري بیارغونه ده چې د ړنګیدو په درشل کې وه. د افغانستان د ملکي هوایي چلند اداره په 2013 کال کې له سره جوړه شوه او د یادې اداري په قانوني جوړښت، څارنیز نظام ، زیربناوو، امنیت او بشري سرچینو په ظرفیت کې د پام وړ سمون او ښوالی راغی.

د یادو کوښښونو او لوړو لګښتونو سره سره، د افغانستان د ملکي هوایي چلند اداره لا تر اوسه د پوره تخنیکي پرسونل او د اړتیا وړ مالي سرچینو د کمښت سره مخ ده. د افغانستان د ملکي هوایي چلند ډیری روزل شوي کارکونکي یوازې نظري روزنه لیدلې او د دندې پرمهال اړینه عملي روزنه(OJT) یې نه ده لیدلې.

که څه هم چې د افغانستان د ملکي هوایي چلند اداره هر کال د پام وړ عواید راټولوي، خو یاده اداره د دې واک نه لري چې د خپلو عوایدو څخه د خدمتونو په وړاندې کولو کې ګټه واخلي. کومه کلنۍ بودجه چې یادې اداري ته ځانګړې کیږي د هوایي حریم د مدیریت او نورو تخنیکي خدمتونو لپاره په هیڅ وجه بسنه نه کوي.

د افغانستان د ملکي هوایي چلند په اداره کې اداري فساد اوسنی کچې ته په کتو سره، د اداري فساد په وړاندې د مبارزې شته ظرفیتونه نیمګړې او کمزورې بریښي. د کورنې تفتیش ریاست پوره واک نه لري چې خپلواکه پلټنې ترسره کړي. سربیره پر دې، یاد ریاست د بودجې له کمښت سره مخ دی چې ډیری مهال د خپلو څارنیزو ماموریتو لپاره د اړتیا تر کچې نه شي کولای ولایاتونو ته سفر وکړي. شته ننګونې د دې لامل شوي چې د افغانستان د ملکي هوایي چلند اداره د نړیوالو مالي او تخنیکي مرستو ته اړ اوسي او یادې اداري ته د افغانستان د هوایي حریم د مسولیت لیږد له خنډ سره مخ شي.

د شته خنډونو د لمنځه وړلو لپاره اړینه ده چې د ملکي هوایي چلند اداري تخنیکي ظرفیت لوړ ، د تدارکاتو او قراردادونو بهیر پیاوړی او د اداري فساد پر وړاندې شته ظرفیتونه لوړ شي او همدارنګه یادې اداري ته د خپلو خدمتونو د وړاندې کولو لپاره پوره بسپنه ورکړل شي.

[1] د کورنې تفتیش د ریاست له چاروکو سره د څارنې او ارزونې د کمیټې مرکه ، د 2015 کال د جولای 26 مه

د افغانستان د ملکي هوایي چلند خپلواکه اداره

سپارښتنې

	شاخص		موخه	لومړني مالومات
1	د ظرفیت د اړتیا ارزونه	1.1	د افغانستان د ملکي هوایي چلند اداره د نړیوالې ټولنې په مرسته(د امریکې د هوایي چلند فدراله اداره، د امریکې د دفاع وزارت، او ائتلافي ځواکونه) د ظرفیت د اړتیا ارزونه ترسره کوي چې د ادارې بشري، سازماني او فزیکي اړخونه پکښې رانغړي.	د 2016 د مارچ 25 تر اوسه پورې د ملکي هوایي چلند د ادارې او یا هم د نړیوالې ټولنې له خوا د یادې ادارې د ظرفیت د اړتیا ارزونه نه ده شوې.
2	د ظرفیت جوړونې د هر اړخیز پلان طرح او پلې کول.	1.2	د ظرفیت د اړتیا د ارزونې د موندونو پر بنسټ د افغانستان د ملکي هوایي چلند اداره د ظرفیت جوړونې یو هر اړخیز پلان طرح او پلې کړي، چې بشري او سازماني(پالیسي ګانې، قوانین او کړنلارې، طرزالعملونه او میکانیزمونه) او فزیکي ظرفیتونه(د هوایي چلند تجهیزات، زیربنا ګانې لکه هوایي ډګرونه، ترمینلونه، د څارنې برجونه، ډیپو ګانې او داسې نور) پکښې شامل وي.	د 2016 د مارچ 25 د افغانستان د ملکي هوایي چلند اداره د ظرفیت جوړونې کوم پلان شوی او دوامداره پروګرام نه لري او په دې برخه کې روانې هڅې د تمویل کونکو د انفرادي پلانونو پر بنسټ په لاره اچول کیږي.
3	د ملکي هوایي چلند په اداره کې د کافي شمیر روزل شویو تخنیکي پرسونل شتون	1.3	د افغانستان د ملکي هوایي چلند اداره د نړیوالې ټولنې په مرسته(د امریکې د هوایي چلند فدراله اداره، د امریکې د دفاع وزارت، او نور تمویل کونکي) د ملکي هوایي چلند د ادارې د اړتیا وړ پرسونل باید تر روزنې لاندې ونیسي ترڅو یاده اداره د اړتیا وړ تخنیکي پرسونل له پلوه په ټولو برخو کې پر ځان بسیا شي.	د 2016 کال د مارچ 25 مه تر اوسه پورې هیڅ ډول پروګرام چې د ظرفیت د اړتیا د ارزونې پر بنسټ جوړ شوی وي نه دی ترسره شوی، او ډیری روزنیز پروګرامونه د تمویل کونکو د انفرادي پلانونو پر بنسټ په لاره اچول شوي دي. د امریکې د هوایي چلند د فدرالي ادارې لخوا ډیری روزل شویو کارکونکو یوازې نظري روزنه لیدلې ده او لا تر اوسه یې د دندې پرمهال اړینه عملي روزنه نه ده ترلاسه کړې.
4	د اداري اصلاحاتو او ملکي خدمتونو کمیسیون د شته بهیر پر بنسټ د ملکي هوایي چلند اداري د کارکونکو ګمارل.	1.4	د افغانستان د ملکي هوایي چلند خپلواکه اداره او د اداري اصلاحاتو او ملکي خدمتونو خپلواک کمیسیون د هوایي چلند د کارکونکو ګمارل د ملکي خدمتونو د کارکونکو د ګمارنې د طرزالعمل او د یاد کمیسیون د شته بهیر پر بنسټ ترسره کړي.	د 2016 کال د مارچ 25 مه د افغانستان د ملکي هوایي چلند په اداره کې د کارکونکو د ګمارنې بهیر د دولتي لوړ پوړو چارواکو، سیاسي مشرانو او د ولسي جرګې د غړو تر سیاسي اغیزې لاندې دی، چې دا کار ځینې وخت د دې لامل ګرځي چې ځینو کلیدي او مهمو پوستونو ته نا وړ کسان وګمارل شي.

5	د مزایدې او داوطلبۍ بهیر باید د تدارکاتو د قانون پر بنسټ پرمخ بیول شي.	1.5	د افغانستان د ملکي هوایي چلند اداري د قراردادونو ریاست یواځې هغو قراردادونو ته په مزایده کې د ګډون اجازه ورکړي چې خپل مالیاتي مسئولیتونه یې ادا کړي وي او د فعالیت قانوني جواز ولري.	د 2016 کال د مارچ 25 مه د قرادادونو قانوني بهیر ته د افغانستان د ملکي هوایي چلند اداري غاړه نه اېښودل ځینې وخت د دې لامل ګرځي چې له داسې کمپنیو سره تړون وشي چې خپل مالیاتي مسئولیتونه یې نه دي اداء کړي او د فعالیت قانوني جواز هم نه لري.
6	د نړیوالو منل شویو استندردونو پر بنسټ د اغیزمن څار له لیارې د افغانستان د هوایي حریم مدیریت.	1.6	د افغانستان د ملکي هوایي چلند اداره د نړیوالو همکارانو(د هوایي چلند د فدرالي اداري، د امریکې د دفاع وزارت او ائتلافي ځواکونو) په همکارۍ سره د یادې اداري څارنې څانګه د کافي وسایلو په بر ابرولو، روزل شویو پلټونکو په ګمارلو او د څارنې د یو هر اړخیز میکانیزم په رامنځته کولو سره پیاوړې کړي.	د 2016 کال د مارچ 25 مه د ملکي هوایي چلند اداره د څارنې کوم پیاوړي او سمبال ریاست چې پوره مسلکي پلټونکي ولري نه لري او همدارنګه د داسې یو هر اړخیز څارنیز میکانیزم څخه هم برخمن نه دی چې پر مټ یې وکولای شي ډاډ ترلاسه کړي چې د یادې اداري او یا قرادادیانو لخوا وړاندې شوې تخنیکي خدمتونه د نړیوالو ملکي هوایي چلند معیارونو سره اړخ لګوي او که نه.
7	د افغانستان د ملکي هوایي چلند اداري د کورني تفتیش پیاوړي کول.	1.7	**الف:** د افغانستان د ملکي هوایي چلند اداري مشرتابه باید د یادې اداري د کورني تفتیش ریاست ته پوره واک ورکړي ترڅو یاد ریاست د مشرتابه له اجازې پرته وکولای شي په خپلواکه توګه د اداري فساد ټولې قضیې وڅیړي. **ب:** د ملکي هوایي چلند مشرتابه باید ډاډ ترلاسه کړي چې د کورني تفتیش په ریاست کې په کافي شمیر پلټونکي په دندې ګمارل شوي دي او د اداري فساد اړوندو موضوګانو او د پلټنو د پلي کولو په برخه کې یې اړینې روزنې لیدلې دي.	د 2016 کال مارچ 25 مه د ملکي هوایي چلند اداري مشرتابه ځیني وختونه د کورني تفتیش په چارو کې لاس وهنه کوي چې دا کار د دې لامل ګرځي چې د اداري فساد قضیې په سمه توګه ونه څېړل شي. د کورني تفتیش په ریاست کې د اداري فساد د قضیو د څېړلو لپاره د پوره تخصص نه شتون هم د یادې اداري په وړاندې یوه ستره ننګونه ده. د کورني تفتیش ځیني پلټونکي د اداري فساد پر وړاندې د مبارزې او فساد ته اړوندو قضیو د څیړلو لپاره کافي تخصص او وړتیا نه لري، چې دا کار ځیني وختونه د یاد ریاست د چارو د نااغیزمنتیا لامل ګرځي.

ضمیمه: ملکي هوایي چلند سره نړیوالې مرستې

د بنسټونو پراختیا

- د افغانستان د ملکي هوایي چلند اداري تأسیس
- د ملکي هوایي چلند قانون او هغه ته اړوند پالیسي ګانو او کړنلارو جوړول، د عوایدو راټولولو او امنیتي څار سیستمونو رامنځته کول.
- د ملکي هوایي چلند د لارې د نقشې او د هوایي چلند د عملیاتي پلان په چمتو کولو کې له دولت سره مرسته.

د تأسیساتو رغونه

- د کرزي په نړیوال هوایي ډګر کې د الوتکو د ناستې د لاربنود سیستم نصبول.
- د کرزي د هوایي دګر د څارنې د برج او د رادار د تأسیساتو بیارغونه.
- د کرزی هوایي دګر د **رنوي**(Runway) بیارغونه.

- د کرزي هوايي ډګر ته د ارتباطاتو او هوايي ترافيک کنټرول وسايلو برابرول.
- د افغانستان د ترمينل د ارتباط شبکې پراختيا چې پوځي او ملکي الوتکو ته د څار خدمتونه وړاندې کوي.
- د الوتکو د لارښوني د اتو سيستمونو برابرول چې په هغو کې د ترمينل د ارتباط اوه کوچنی شبکې (VSAT) او يو د رادار سيستم شامل دي.
- د کابل د کنټرول مرکز جوړول

د هوايي ډګر د امنيت ښوالی

- د يوې امنيتي ودانی جوړول او د هوايي ډګر د احاطې خوندي کول
- د افغانستان لپاره د هوايي چلند د يو امنيتي سيستم په جوړولو او پلي کولو کې مرسته.
-

بشري سرچينو د ظرفيت لوړول

- د هوايي ترافيک د 94 کنټرولرانو روزل
- د هوايي چلند د پلټنې(تفتيش) په برخه کې د 19 تنو، د اړيکو، د الوتنو د لارښوني او د څار په برخه کې د 14 تنو، د مديريت په برخه کې 13 تنو، د اور وژنې او د الوتکو د پريوتلو د ژغورنې د خدمتونو په برخه کې د 15 تنو او د هوايي چلند د مالوماتو د خدمتونو په برخه کې د 4 تنو روزل.
- د اور وژنې د 70 تنو کارکونکو په ګډون د 200 افغانانو روزل.
- د الکترونيک او د الوتنې څخه مخکې د الوتکو د خونديتوب په برخه کې د ملکي هوايي چلند د کارکونکو روزل.
- د انګليسي ژبې د زدکړې او همدارنګه د اړيکو او د الوتنو د لارښوني او څار په برخه کې د زدکونکو لپاره د کورسونو په لاره اچول.

• • •